

4 Ιουνίου 1878

Το παζάρι για την Κύπρο

Γιος του Σουλεϊμάν Β' του Μεγαλοπρεπή, ο σουλτάνος Σελίμ Β' (1566 - 1574) κατάκτησε όσες βενετσιάνικες κτήσεις δεν πρόλαβε να κυριεύσει ο πατέρας του. Ανάμεσά τους και η Κύπρος, την οποία κατέλαβε το 1570, ένα χρόνο πριν από την καταστροφή του τουρκικού στόλου στη ναυμαχία της Ναυπάκτου. Στην επανάσταση του 1821, η Κύπρος δε συμμετείχε. Προληπτικά, όμως, οι Τούρκοι έσφαξαν 70 πρόκριτους, μαζί με τον, από το 1810, αρχιεπίσκοπο Κυπριανού, στις 12 του Ιουλίου του 1821.

Στις 3 Μαρτίου 1878, υπογράφηκε η ρωσοτουρκική συνθήκη του Αγίου Στεφάνου που αναθεωρήθηκε σχεδόν αμέσως από το συνέδριο του Βερολίνου (1880). Στο συνέδριο, η Αγγλία είχε παρουσιαστεί ιδιαίτερα φιλική προς την Τουρκία, διασώζοντας εδάφη για χάρη της (ανάμεσα σ' αυτά και η Ήπειρος, εκτός από την Άρτα, η Κρήτη και η περιοχή της Ελασσόνας, σε βάρος της Ελλάδας). Είχαν συμφωνηθεί ανταλλάγματα και μάλιστα, προκαταβολικά:

Στις 4 Ιουνίου 1878, οι δυο χώρες υπέγραψαν μυστική συμφωνία με την οποία, ανάμεσα σ' άλλα, η Τουρκία παραχωρούσε την Κύπρο στην Αγγλία. Στις 12 Ιουλίου, η αγγλική σημαία αντικατέστησε την τουρκική στο νησί, όπου διορίστηκε ύπατος αρμοστής. Οι Κύπριοι πανηγύρισαν. Το νησί τους γινόταν αυτόνομο, με προστάτη την Αγγλία, όπως και τα Επτάνησα που είχαν παραχωρηθεί στην Ελλάδα δεκατέσσερα χρόνια πριν. Μόνο που η ένωση αργούσε. Ο ύπατος αρμοστής ξεκαθάρισε πως έπαιρνε εντολές μόνο από το υπουργείο Αποικιών. Αυτός θα διοικούσε, θα δίκαιζε και θα αποφάσιζε για όλα. Δίπλα του, ανεχόταν μόνο ένα εννιαμελές συμβούλιο (από έξι χριστιανούς και τρεις μουσουλμάνους).

Στα 1914, όταν ξέσπασε ο Α' Παγκόσμιος πόλεμος, με την Τουρκία στο εχθρικό στρατόπεδο, η Αγγλία προσάρτησε τη μεγαλόνησο, γεγονός που έκανε τους Κυπρίους να πιστέψουν και πάλι ότι πλησίαζε η ώρα της ένωσης: 15.000 εθελοντές έσπευσαν να

πολεμήσουν στο πλευρό των Άγγλων. Ο πόλεμος τέλειωσε, η Αγγλία δεν έκανε καμιά κίνηση και οι Κύπριοι ξεσηκώθηκαν. Η Αγγλία απάντησε με την αντικατάσταση του ύπατου αρμοστή από κυβερνήτη (5 Μαΐου 1925). Οι μάσκες είχαν πέσει.

Οι Κύπριοι επαναστάτησαν (21 Οκτωβρίου 1931), ζητώντας ένωση με την Ελλάδα αλλά οι Άγγλοι έστειλαν στρατό και ναυτικό. Η επανάσταση πνίγηκε στο αίμα, οι μητροπολίτες Κιτίου και Κυρήνειας εκτοπίστηκαν, πρόκριτοι και 3.000 πολίτες φυλακίστηκαν, το συμβούλιο καταργήθηκε, ο κυβερνήτης πήρε δικτατορικές εξουσίες κι ο πληθυσμός υποχρεώθηκε να πληρώσει τις ζημιές. Η περίοδος της τρομοκρατίας κράτησε ως το 1940, όταν η Ελλάδα έμεινε η μόνη χώρα της Ευρώπης που πολεμούσε τον άξονα. Ο Τσόρτσιλ άρχισε να μιλά για αυτοδιάθεση των λαών αλλά μετά τον πόλεμο. Και δε διευκρίνισε πως δεν εννοούσε την Κύπρο.

1456: Οι Τούρκοι κυριεύουν την Αθήνα. Ο τελευταίος Ατζαγιόλι οχυρώνεται στην Ακρόπολη. Αντεξε περίπου δυο χρόνια.

1738: Γεννιέται ο βασιλιάς Γεώργιος Γ' της Βρετανίας. Βασίλεψε από το 1760 μέχρι το 1811, οπότε τρελάθηκε.

1878: Υπογράφεται η μυστική συμφωνία με την οποία η Οθωμανική αυτοκρατορία παραχωρεί την Κύπρο στη Βρετανία. Είναι το αντάλλαγμα για την υπόσχεση της Αγγλίας ότι θα φρόντιζε να αναθεωρηθεί η δυσμενής για την Πύλη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου.

1940: Ενώ ολοκληρώνεται η απαγκίστρωση των βρετανικών δυνάμεων από την ηπειρωτική Ευρώπη, ο Ουίνστον Τσόρτσιλ υπόσχεται στη Βουλή: «Θα πολεμήσουμε στις παραλίες. Δεν θα παραδοθούμε ποτέ».

1941: Πεθαίνει εξόριστος στην Ολλανδία, ο κάιζερ Γουλιέλμος Β', πρώην βασιλιάς της Πρωσίας και αυτοκράτορας της Γερμανίας κατά την περίοδο 1888 - 1918.

1942: Στη ναυμαχία του Μιντγουέι, οι Αμερικανοί καταστρέφουν τον ιαπωνικό στόλο (μαζί και τρία αεροπλανοφόρα) και αποτρέπουν την απόβαση στην Αυστραλία.

1944: Οι συμμαχικές δυνάμεις μπαίνουν στη Ρώμη.

1946: Ο στρατηγός Χουάν Περόν ανακηρύσσεται πρόεδρος της Αργεντινής.

1977: Δημοσιεύεται στη Σοβιετική Ένωση το νέο σχέδιο Συντάγματος. Εγκρίθηκε από το Ανώτατο Σοβιέτ τον Οκτώβριο της ίδιας χρονιάς.

1989: Η πλατεία Τιεναμέν του Πεκίνου βάφεται με το αίμα των φοιτητών, καθώς τα τανκς πνίγουν την εξέγερσή τους.

1991: Στην Αλβανία, παραιτείται η κομμουνιστική κυβέρνηση του Φατός Νάνο, έπειτα από κινητοποιήσεις και διαδηλώσεις που διαρκέσανε περίπου είκοσι ημέρες,

2006: Ο για πολλά χρόνια υπ' αριθμόν 1 καταζητούμενος κακοποιός, Νίκος Παλαιοκώστας, εξαναγκάζει πιλότο ελικοπτέρου να το προσγειώσει στην αυλή των φυλακών Κορυδαλλού. Ειδοποιημένοι ο αδελφός του, βαρυποινίτης Βασίλης Παλαιοκώστας και ένας φυλακισμένος Αλβανός, επιβιβάζονται και δραπετεύουν ανενόχλητοι.

Η 4^η Ιουνίου στον πολιτισμό

4 Ιουνίου 1896

Το αυτοκίνητο

Στα 1860, ο Γάλλος Ετιέν Λενουάρ προχώρησε σε μια σπουδαία εφεύρεση: Ανακάλυψε τη μηχανή εσωτερικής καύσης: Μια μικρή μονοκύλινδρο συσκευή που παρήγε κίνηση με καύσιμο τοποθετημένο μέσα της και όχι έξω από αυτήν, όπως γινόταν με τις ατμοκίνητες μηχανές. Η εφεύρεση εξελίχθηκε από Γερμανούς και χρησιμοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία για να κινούνται μηχανές σε μικρά εργοστάσια (μηχανουργεία, τυπογραφεία κ.λπ.).

Ο Γερμανός Κάρολος Μπενζ σκέφτηκε να χρησιμοποιήσει τη μηχανή εσωτερικής καύσης για την κίνηση οχημάτων. Στα 1885, το πρώτο στον κόσμο αυτοκίνητο έκανε την εμφάνισή του: Είχε τρεις τροχούς (δύο μπροστά, ένα πίσω) με ακτίνες σαν του ποδηλάτου, μια μόνο θέση, αυτή του οδηγού, και τετράχρονο μονοκύλινδρο κινητήρα. Έκαιγε βενζίνη και κάλυπτε, σε μια ώρα, απόσταση 13 χμ. Την ίδια χρονιά (29 Αυγούστου 1885) κυκλοφόρησε και η πρώτη μοτοσυκλέτα. Κατασκευάστηκε κι αυτή στη Γερμανία από τον Γκότλιντ Ντέμλερ. Στις 29 Ιανουαρίου 1886, ο Κάρολος Μπενζ έπαιρνε στα χέρια του την πατέντα για το πρώτο βενζινοκίνητο αυτοκίνητο. Την ίδια χρονιά, ο Ντέμλερ παρουσίασε το τετράτροχο αυτοκίνητο ενός ίππου που έκαιγε πετρέλαιο. Το νέο όχημα προκάλεσε τεράστιο ενδιαφέρον ανάμεσα στους πλούσιους της εποχής.

Οι δυο τους, ίδρυσαν εταιρεία παραγωγής αυτοκινήτων. Την είπαν «Ντέμλερ Μπενζ». Τον Μάρτιο του 1891, παρουσίασαν ένα πανέμορφο και πανάκριβο αυτοκίνητο με τετρακύλινδρο κινητήρα περίπου έξι λίτρων και δυνατότητα απόδοσης 35 ίππων: Έκανε την εμφάνισή του στους δρόμους της γαλλικής Νίκαιας. Ανήκε στον γενικό πρόξενο της Αυστροουγγρικής αυτοκρατορίας και κατασκευάστηκε ειδικά γι' αυτόν. Η εταιρεία το βάφτισε με το όνομα της κόρης του αγοραστή: Μερσεντές!

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, το Ντιτρόιτ είχε μεταβληθεί σε κέντρο παραγωγής αυτοκινήτων. Στις 4 Ιουνίου 1896, ο Χένρι Φορντ δοκίμασε το πρώτο του αυτοκίνητο στους δρόμους της πόλης. Ως τότε, το αυτοκίνητο αποτελούσε «παιχνίδι των πλουσίων» καθώς ήταν πανάκριβο και είχε ανάγκη από πολλά χρήματα για τη συντήρησή

του. Από το 1899, στο Νιτρώιτ, ο Χένρι Φορντ προσπαθούσε να κατασκευάσει αυτοκίνητο προσιτό στους πολλούς. Στα 1908, παρουσίασε το «μοντέλο Τ» που κόστιζε 850 δολάρια. Ως τα 1927, είχαν πουληθεί δεκαπέντε εκατομμύρια από αυτό. Το αυτοκίνητο μπήκε στη ζωή του ανθρώπου και κυριολεκτικά του την άλλαξε.

1666: Ανεβαίνει το έργο ο «Μισάνθρωπος» που έκανε τον Μολιέρο ευρύτερα γνωστό στη Γαλλία ([βλ. 17.2.1673](#)).

1783: Οι αδελφοί Ετιέν και Ζοζέφ Μονγκολφιέ κάνουν την πρώτη επίδειξη του μπαλονιού με ζεστό αέρα, που υπήρξε ο πρόδρομος του αερόστατου.

1798: Πεθαίνει ο Τζιοβάνι Καζανόβα, Ιταλός ιππότης, τυχολόγος, συγγραφέας, διπλωμάτης και κατάσκοπος. Το όνομά του έγινε συνώνυμο του πάθους για το γυναικείο φύλο και της ερωτικής ιντριγκας ανά την Ευρώπη. Είχε γεννηθεί το 1725.

1913: Η Βρετανίδα σουφραζέτα, Έμιλι Ντέιβσον, τραυματίζεται θανάσιμα όταν πετάγεται ξαφνικά μπροστά από τον Άνμερ, το άλογο του Βασιλιά, την ώρα που αυτό έτρεχε κατά τη διάρκεια ιπποδρομιών. Πέθανε στις 8 Ιουνίου.

1996: Καταστρέφεται με τηλεχειρισμό από την Γη ο ευρωπαϊκός πύραυλος Αριάν 5, μόλις 40 δευτερόλεπτα μετά την εκτόξευσή του, όταν διαπιστώθηκε παρέκκλιση από την πορεία του.

2001: Σε ηλικία 88 χρόνων, πεθαίνει ο δημοφιλής ηθοποιός του θεάτρου και του κινηματογράφου, Ντίνος Ηλιόπουλος. Στην 55ετή καριέρα του, πρωταγωνίστησε σε 150 θεατρικά και κινηματογραφικά έργα. Αποκλήθηκε Τσάρλι Τσάπλιν της Ελλάδας.

2007: Πεθαίνει ο δημοφιλής ηθοποιός Σωτήρης Μουστάκας. Είχε γεννηθεί το 1940.

2016: Σε ηλικία 74 χρόνων, πεθαίνει ο θρυλικός πυγμάχος Μοχάμεντ Άλι (Κάσιους Κλέι), παγκόσμιος πρωταθλητής βαρέων βαρών. Είχε αποσυρθεί το 1981, έχοντας κερδίσει στους 56 από τους 61 αγώνες που έδωσε, με 37 νοκ άουτ και 19 τεχνικές αποφάσεις. Είχε γεννηθεί τον Ιανουάριο του 1942.